

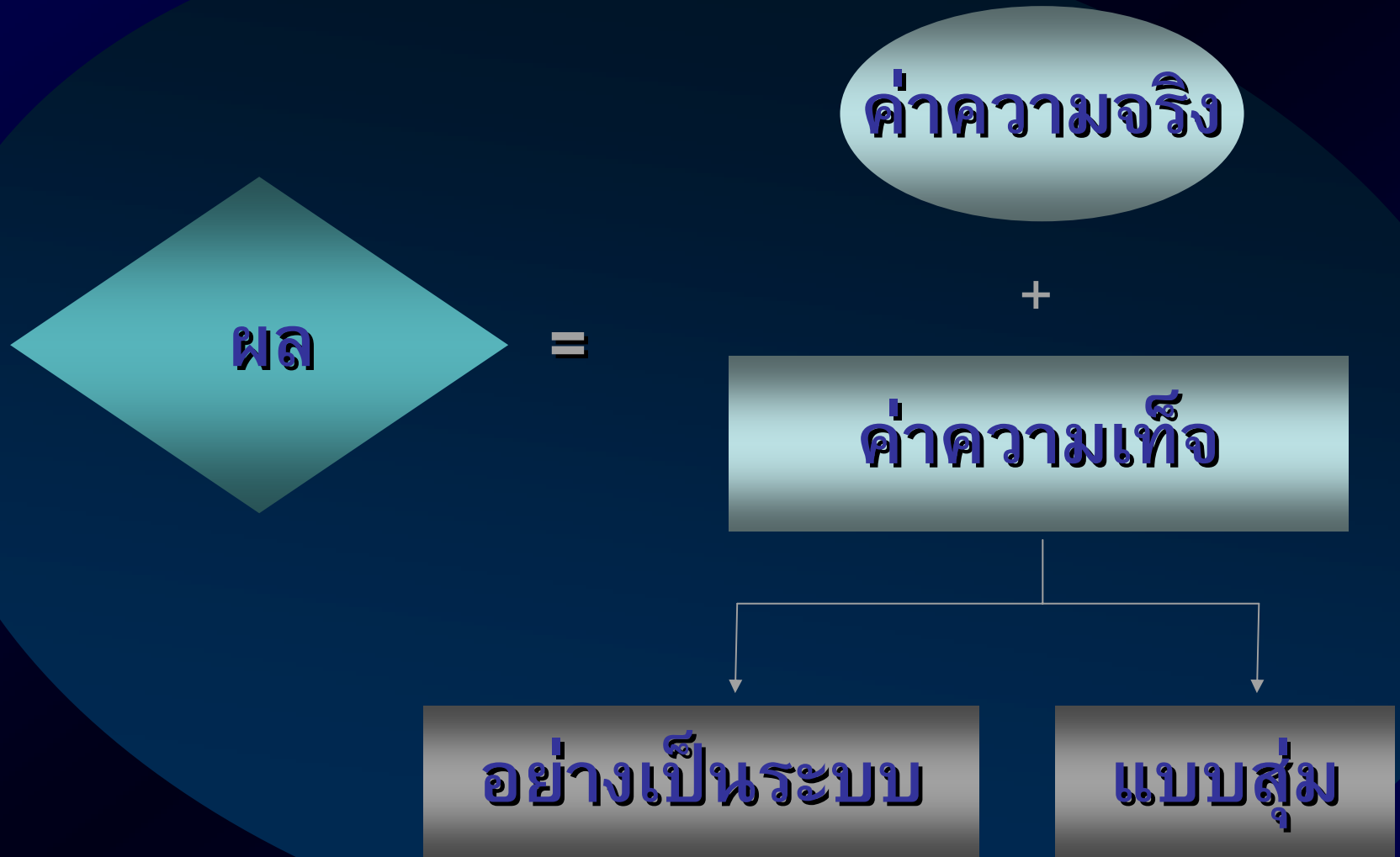
เวชศาสตร์ชุมชน 3

เครื่องมือ

ในการเก็บข้อมูล

ผศ. สุชาดา ภัยหลีกถี่
ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน

ค่าที่ได้จากเก็บข้อมูล

มาตรฐานเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ความถูกต้อง

เนื้อหา

เกณฑ์พิจารณา

เชื่อถือได้

ความคงที่

ความสอดคล้องภายใน

ความเหมาะสม

ภาษา

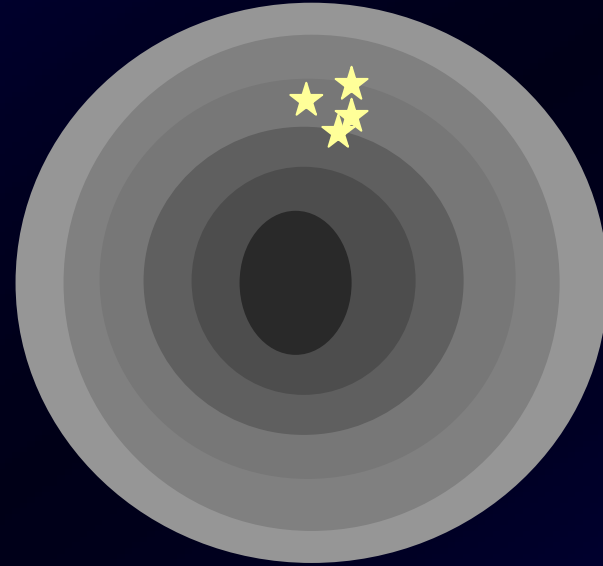
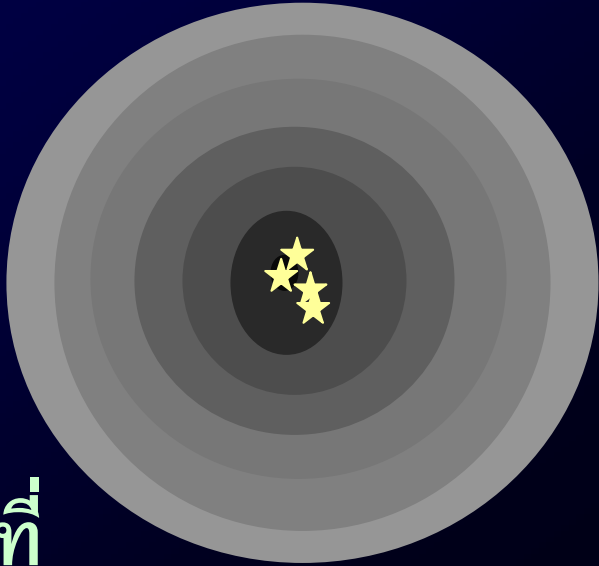
การจูงใจให้ตอบตามความเป็นจริง

ความยาว / ความยุ่งยาก

ความถูกต้องในการศึกษา

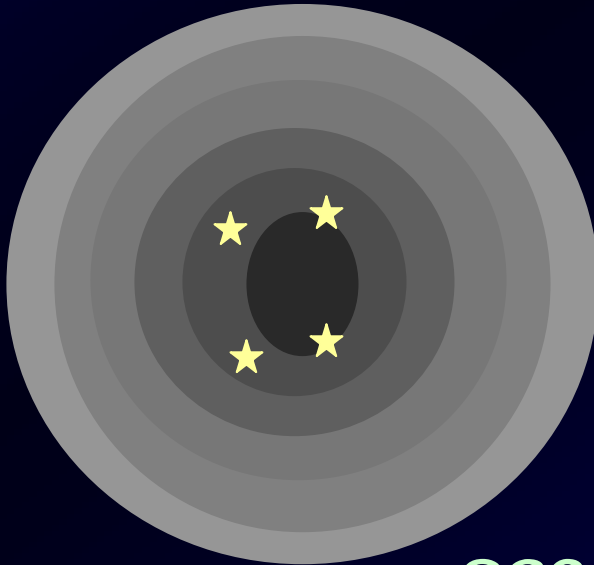
และ

มาก

ความคงที่

น้อย

มาก

ความถูกต้อง

น้อย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว
- การสังเกต
- การสัมภาษณ์
- การกรอกแบบสอบถาม
- การสนทนากลุ่ม
- วิธีอื่น ๆ เช่นการใช้เครื่องมือ, ตรวจทางห้องปฏิบัติการ

1 ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว

แหล่งข้อมูล

- เวชระเบียน

- รายงาน

- เอกสารต่าง ๆ

วิธีการ

ใช้แบบรวบรวมข้อมูล

ข้อดี

ไม่แพง , ทราบสถานการณ์อดีต

ข้ออ่อน

ข้อมูลที่ต้องการอาจไม่ครบถ้วน,
ไม่ถูกต้อง, ไม่ทันสมัย, คำนิยาม/
วิธีบันทึกแตกต่างกัน

2 การสังเกต

เฝ้าดู บันทึก พฤติกรรม/คุณสมบัติของสิ่งมีชีวิต , วัตถุ ,
ปรากฏการณ์

- สังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- สังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม

ข้อเด่น - ข้อมูลพฤติกรรมที่ละเอียด - แท้จริงตรง
- อาจได้ข้อมูลที่ไม่ได้คาดไว้

ข้อจำกัด - เวลา
- จริยธรรม : ความลับ,ความเป็นส่วนตัว
- การปรากฏตัวอาจทำให้สถานการณ์เปลี่ยน
- อคติของผู้สังเกต (เฉพาะที่สนใจ)

3 การสัมภาษณ์

- การสัมภาษณ์ที่มีความยืดหยุ่นสูง
- การสัมภาษณ์ชนิดความยืดหยุ่นต่ำ

ข้อดี

: เหมาะกับผู้ไม่รู้หนังสือ

: อธิบายคำถามได้

: ได้รับคำตอบ

ข้อเสีย

: ข้อมูลอาจไม่ละเอียด

: ความลับ

: ความเป็นส่วนตัว

4 แบบสอบถาม

- แบบสอบถามชนิดตอบเอง
- แบบสอบถามทางไปรษณีย์

ข้อดี

- ข้อมูลความลับ/ส่วนตัว
- ประหยัด
- อาจได้คำตอบที่ตรง

ข้อเสีย

- ใช้ไม่ได้กับผู้ไม่รู้หนังสือ
- อัตราการตอบกลับต่ำ
- เข้าใจคำถามไม่ตรงกัน

5 การสนทนากลุ่ม

กลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

อภิปรายอย่างเสรีและเป็นธรรมชาติ

การแลกเปลี่ยนอภิปรายกันของสมาชิกในกลุ่ม

ข้อดี :ช่วยให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับการรับรู้ แนวคิด

และความคิดเห็น ทศนคติ

ข้อเสีย: วิเคราะห์ยาก

:ไม่สามารถสรุปว่าเป็นลักษณะของประชากรทั่วไป

วัตถุประสงค์

ต้องการทราบอะไร ?

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

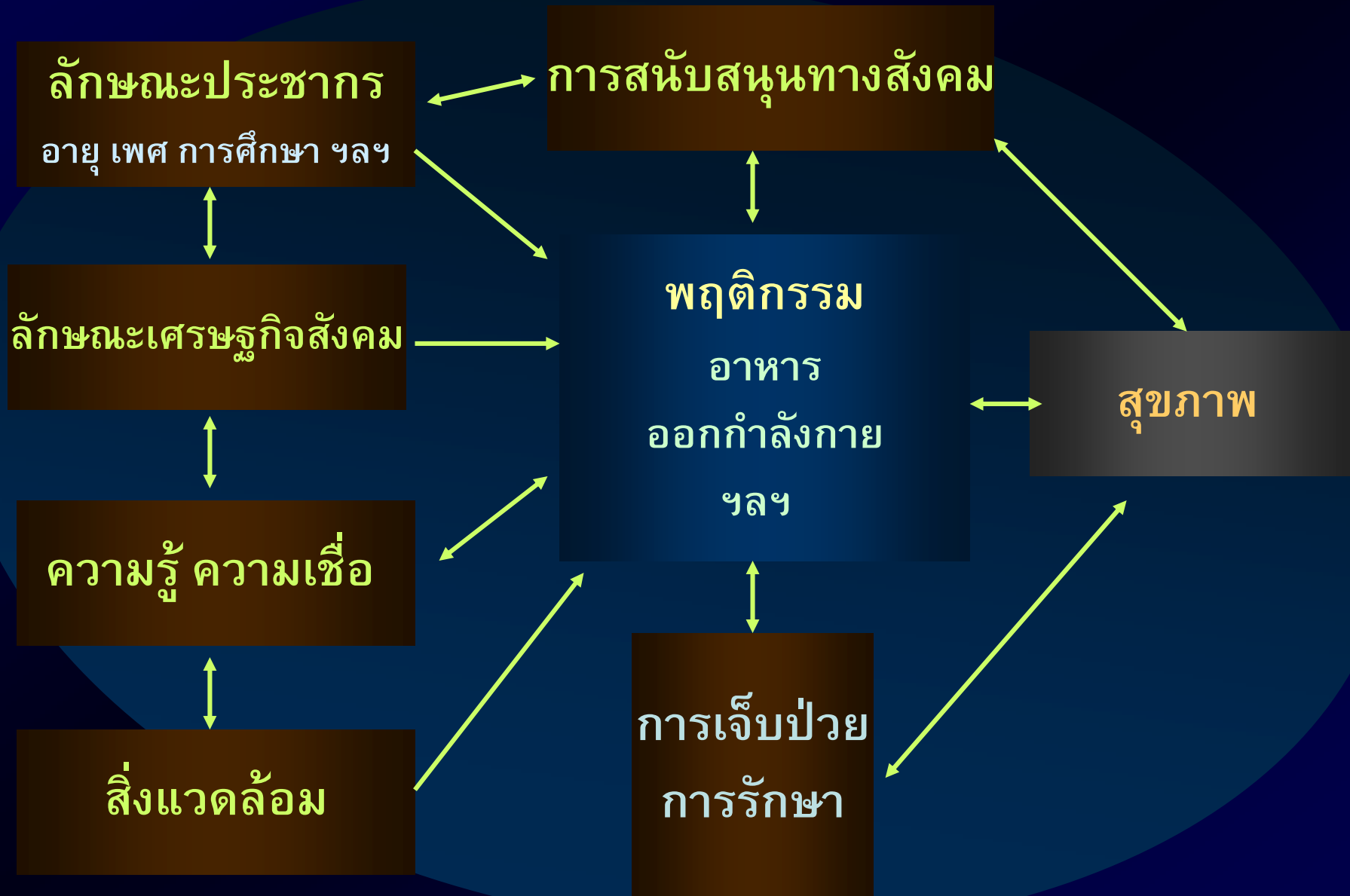
วัดด้วยตัวแปรอะไร ?

ครอบคลุมความหมายสิ่งที่วัด
เพื่อตอบวัตถุประสงค์

นิยามตัวแปรคืออะไร ?

ถูกต้อง ชัดเจน
ตรงความหมาย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปร

- ▶ **ตัวแปรเชิงปริมาณ** ตัวแปรที่สามารถเก็บข้อมูลเป็นจำนวน ค่าที่นับได้
- ▶ **ตัวแปรเชิงคุณลักษณะ** ตัวแปรที่ไม่สามารถเก็บข้อมูลเป็นจำนวนได้

ตัวแปรเชิงปริมาณ

อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง

จำนวนบุตร

ตัวแปรเชิงคุณลักษณะ

เพศ ศาสนา อาชีพ

เชื้อชาติ สัญชาติ

การนิยามตัวแปร

- เพศ ?
- รายได้ ?
- อ้วน ?
- ป่วย ?
- ตาย ?

ระดับของการวัด

การวัดแบบแบ่งกลุ่ม

การวัดแบบอันดับ

การวัดแบบช่วง

การวัดแบบอัตราส่วน

ระดับของการวัด

ตัวแปร	แบ่งกลุ่ม	อันดับ	อัตราส่วน
เพศ	ชาย หญิง		
กลุ่มเลือด	A B AB O		
โคเลสเตอรอล	ปกติ ไม่ปกติ	ต่ำ ปกติ สูง	70 85 150 230
FBS	ปกติ ไม่ปกติ	ต่ำ ปกติ สูง	65 120 180 320
ฮีมาโตคริต	ปกติ ไม่ปกติ	ต่ำ ปกติ สูง	10 20 35 50

หลักการสร้างคำถาม

- ❑ ข้อคำถามต้องมีวัตถุประสงค์ชัดเจน
- ❑ ข้อคำถามชัดเจนเฉพาะเจาะจง
- ❑ ข้อคำถามจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหมาะสม
- ❑ ข้อคำถามจูงใจให้ร่วมมือ
- ❑ เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้ตอบ
- ❑ รักษาความลับ/ความเป็นส่วนตัวของผู้ตอบ

ประเภทข้อคำถาม

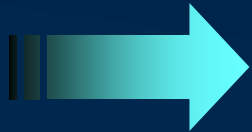
คำถามเปิด

คำถามปิดที่คำตอบเรียงลำดับ

คำถามปิดที่ไม่มีลำดับ

คำถามกึ่งปิดกึ่งเปิด

ท่านคิดว่าการออกกำลังกายมีประโยชน์ต่อสุขภาพ
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ในรอบ 30 วันที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกาย บ่อยเพียงใด

- ☐ ไม่เคยออกกำลังกายเลย
- ☐ เดือนละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่า
- ☐ เดือนละ 2-3 ครั้ง
- ☐ สัปดาห์ละ 1-2 วัน
- ☐ สัปดาห์ละ 3-5 วัน
- ☐ ทุกวัน

ในรอบ 30 วันที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายด้วยวิธี
ต่อไปนี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 เดินเร็ว

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

2 ขี่จักรยาน

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

3 วิ่งเหยาะ

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

4 ว่ายน้ำ

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

5 เต้นแอโรบิก

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

6 แบดมินตัน

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

7 ปิงปอง

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

8 เทนนิส

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

9 ฟุตบอล

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

10 วอลเลย์บอล

☐ใช่ ☐ไม่ใช่

ในรอบ 30 วันที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายที่ใด

- ☐ 1 ที่บ้าน / บริเวณบ้าน
- ☐ 2 บริเวณหมู่บ้าน
- ☐ 3 บริเวณที่ทำงาน
- ☐ 4 สวนสาธารณะ
- ☐ 5 ฟิตเนสเซนเตอร์
- ☐ 6 อื่น ๆ ระบุ.....

ลักษณะข้อคำถามที่ดี

- คำถามง่าย ตรงประเด็น ใช้คำศัพท์ที่คุ้นเคย
- คำถามชัดเจนเฉพาะเจาะจง
- หลีกเลียงคำถามซ้อน (มีประเด็นย่อยหลายประเด็น)
- ไม่ใช่คำถามปฏิเสธซ้อน
- ข้อคำถามคาดหวังมากเกินไป
- หลีกเลียงถามนำ / ลำเอียง
- มีคำถามที่ทุกคนสามารถตอบได้

การเขียนคำถาม

- ใช้คำถามที่สั้น กระชับ
- คำถามเป็นรูปธรรม
- หลีกเลี่ยงลักษณะผู้ตอบมีอิทธิพลต่อคำตอบ
- หลีกเลี่ยงคำถามที่คาดหวังว่าผู้ตอบมีความรู้สูง
- ไม่ใช้คำถามที่คาดหวังมากในสถานการณ์และพฤติกรรม
- ไม่ใช้คำถามที่มีหลายความหมาย
- คำตอบชัดเจน เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว หรือมากกว่า

พิจารณาความถูกต้อง

ตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา
ในแบบสอบถาม

- ในกลุ่มเพื่อน
- อาจารย์, ผู้เชี่ยวชาญ

การทดสอบแบบสอบถาม

ทดสอบแบบสอบถาม ในกลุ่มประชากรที่คล้ายคลึง
กับประชากรที่ศึกษา

- ความเข้าใจ /ความเหมาะสมทางภาษา
- ความยากง่าย
- ความเหมาะสมของลำดับข้อ และการข้ามข้อ
- ความเหมาะสมของตัวเลือก
- ระยะเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

อคติในการเก็บข้อมูล

ความเอนเอียงที่ส่งผลให้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้
ไม่สะท้อนสถานการณ์ที่แท้จริง

1. เครื่องมือมีจุดอ่อน

2. อคติจากผู้สังเกต

- เลือกสังเกต, ฟัง, บันทึกเฉพาะข้อมูลที่น่าสนใจ

3. ผลกระทบของการสัมภาษณ์

- อาจไม่ไว้วางใจ เลี่ยงไม่ตอบ, ตอบไม่ตรง

การบริหาร/การจัดการ

- การจัดเตรียมเครื่องมือ
- การจัดทีม โครงสร้าง หน้าที่
- การกำหนดเป้าหมายการเก็บ
- ความเหมาะสมของปริมาณกับเวลาที่ใช้
- การนำส่งข้อมูล
- การจัดการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง